

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного виховання, здоров'я та туризму

д. біол.н. професор Маліков М.В.

«   » _____ 2021р.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
заочної (дистанційної) форми здобуття освіти
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
освітньо-професійна програма «Спорт»

Укладач: викладач Воронкова Т.В.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри фізичної культури і
спорту

Протокол №1 від
“28” серпня 2021р.

Завідувач кафедри д.п.н., професор

А.В. Свасьєв

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету фізичного виховання, здоров'я та
туризму

Протокол №1 від “30” серпня 2021 р.

Голова науково-методичної ради факультету
к.н.фіз.вих., доцент

В.В. Дорошенко

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено
з навчально-методичним відділом

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено з навчальною лабораторією
інформаційного забезпечення освітнього
процесу

(підпис)

(ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Кількість кредитів – 3	Обов'язкова ОК-21	
		Цикл дисциплін професійної підготовки спеціальності	
Спеціальність 017 Фізична культура і спорт	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
Спеціалізація		6-й	
Освітньо-професійна програма «Спорт»		Змістових модулів – 4	Лекції
	-		8
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	Лабораторні	
		12	
		Самостійна робота	
		70	
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Організація і проведення спортивних змагань» - ознайомити студентів з процесом проведення спортивного змагання та сформувати навички застосування теоретичних знань у практичній діяльності.

Основні завдання курсу: ·

- вивчення теоретичних основ проведення спортивних змагань; ·
- формування практичних навичок проведення спортивних змагань та здатності приймати стратегічні і тактичні рішення у ході проведення спортивного змагання.
- за підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати теоретичні основи проведення різноманітних форм і видів спортивних змагань, а також уміти самостійно скласти основні документи змагання (положення, турнірну таблицю, кошторис, звіт головного судді тощо), здійснювати жеребкування учасників змагання, самостійно складати звіт про проведення змагання.

Згідно з вимогами освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання та компетентностей.

Соціально-особистісні компетенції: підготовленість до самостійного виконання конкретних видів діяльності, уміння вирішувати типові професійні завдання і оцінювати результати своєї праці, здатність самостійно набувати нових знань і умінь за фахом.

Загальнонаукові компетенції: - здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність здійснювати науково-дослідну діяльність у сфері фізичної культури і спорту.

Спеціалізовано-професійні компетенції: застосування знань в організації спортивно-масової роботи, визначенні ступеню та глибини засвоєння дітьми різного віку та фізичної підготовленості програмового матеріалу, у використанні різноманітних методів, засобів і форм тренування, прогресивних прийомів керівництва спортивною діяльністю; - застосування традиційних та авторських форм та методів організації і методики проведення спортивно-масових форм.

Міждисциплінарні зв'язки.

Дисципліна «Організація і проведення спортивних змагань» вирішуючи свої завдання пов'язана з такими навчальними дисциплінами, як «Спортивні ігри з методикою викладання», «Теорія та методика фізичного виховання», «Теорія та методика суддівства з обраного виду спорту».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ до курсу» Організація і проведення спортивних змагань».

Загальні відомості про курс. Предмет, завдання і зміст курсу. Програмний матеріал і залікові вимоги за курсом. Мета і завдання вивчення дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. Основні види занять і особливості їх проведення. Види контролю знань студентів з дисципліни, особливості проведення контрольних заходів.

Спортивні змагання в історії людства - історична ретроспектива.

Змістовий модуль 2. Основні положення проведення спортивних заходів.

Тема 1. Визначення та класифікація спортивних заходів.

Визначення спортивного змагання. Цілі проведення змагань. Спортивне змагання з погляду соціології. Спортивне змагання з погляду маркетингу. Спортивні змагання як послуга. Класифікація спортивних змагань: першість; кубок; чемпіонат. Особисті змагання. Командні змагання. Система змагань в аматорському спорті. Система змагань у професійному спорті.

Тема 2. Організаційно-методичні засади проведення спортивних заходів.

Учасники змагань. Вимоги до учасників змагань. Права й обов'язки представника команди; права й обов'язки учасників змагань. Заявки на змагання. Оргкомітет змагань. Склад та робота суддівської колегії. Комендант змагань. Обов'язки та права мандатної комісії. Функції секретаріату змагань. Медичне забезпечення спортивних заходів. Жеребкування.

Тема 3. Схеми проведення спортивних змагань

Схеми проведення змагань з ігрових видів спорту. Кругова система розіграшу. Система розіграшу з вибуттям. Удосконалений спосіб розіграшу з вибуттям. Змішаний вид розіграшу. Прямий спосіб розіграшу. «Гандикап» у розіграшу. Додаткова зустріч за третє місце. «Розсіювання» учасників. Вибуття учасника після двох поразок.

Схеми проведення змагань з єдиноборств. Змагання «стінка на стінку». Особливості проведення змагань з індивідуальних видів спорту. Порядок визначення переможців і підбиття підсумків змагань. Визначення переможців у разі рівної кількості очок. Облік результатів. Таблиці обліку результатів

Тема 4. Планування календаря спортивних змагань

Типовий календар спортивних змагань. Правила складання календаря спортивних змагань. Взаємозв'язок спортивних змагань у межах календаря. Планування річного бюджету змагань. Використання сучасних інформаційних технологій при плануванні календаря змагань.

Змістовий модуль 3. Проведення спортивних змагань.

Розділ II. Проведення спортивного змагання

Тема 5. Алгоритм забезпечення спортивного змагання

Розробка бізнес-плану змагань. Розрахунок бюджету змагань. Розробка спонсорських пакетів. Оформлення необхідних візових документів. Зустріч і провадження спортсменів і осіб, які їх супроводжують. Забезпечення транспортного обслуговування змагань. Розміщення учасників змагань у готелях. Організація харчування. Мандатна комісія. Оренда устаткування та транспорту. Графічне зображення алгоритму забезпечення спортивного змагання.

Тема 6. Основні документи змагання

Первинні та супровідні документи. Правила складання основних документів: положення про змагання; кошторис; форми заявки на участь у змаганнях.

Правила складання супровідних документів: реєстраційні відомості та ін.

Тема 7. Інформаційно-технічне обслуговування спортивних заходів

Рекламна кампанія спортивного змагання. Цілі рекламної кампанії. Розробка медіа-плану. Виготовлення і розміщення зовнішньої реклами. Розробка фірмового стилю і фірмових виробів. Розробка і розміщення анонсів, рекламних роликів, рекламних модулів для радіо і друкованих ЗМІ. Проведення акредитації. Оформлення місць проведення змагань. Виготовлення сувенірної і нагородної атрибутики змагання. Виготовлення поліграфічної продукції - буклетів, плакатів, листівок, проспектів та ін. Технічні засоби, що використовуються для проведення спортивних змагань. Використання сучасних інформаційних технологій при підготовці і проведенні змагань.

Тема 8. Забезпечення проведення обов'язкових церемоній та робота з глядачами. Церемоніальна частина змагань: церемонія відкриття, церемонія нагородження, закриття змагань. Сценарний план церемоніальної частини спортивних змагань. Дії для підвищення якості змагань. Робота з глядачами. Визначення концесії. Заходи підвищення прибутковості концесій

Тема 9. Робота персоналу організації під час проведення спортивних змагань. Планування роботи персоналу. Розподіл повноважень. Мотивація персоналу. Контроль за виконанням покладених функцій під час проведення змагань.

Робота суддівської колегії. Робота структурних підрозділів та допоміжних служб. Дії персоналу у форс-мажорних обставинах.

Тема 10. Основи безпеки проведення масових заходів

Правила розміщення глядачів. Заходи безпеки під час проведення спортивних змагань. Медичне обслуговування змагань. Приклади невдалих рішень питань безпеки змагань.

Змістовий модуль 4. Підбиття підсумків змагань

Тема 11. Заходи PR Основні цілі заходів з PR (Public relations). План заходів з PR. Правила запрошення на заходи. Банкети, фуршети, інтерв'ю. Проведення конгресів, конференцій. Інші PR-акції, пов'язані з проведенням змагань. Моніторинг преси. Бажані та дійсні результати правильного PR.

Тема 12. Підготовка підсумкових звітів про проведення змагання.

Обов'язкова бухгалтерська звітність із спортивного змагання. Статистична звітність. Підготовка підсумкових звітів про проведений захід для спонсорів; підготовка прес-релізу для ЗМІ.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год.		Система накопичення балів		
		з/дист	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/дф.	з/дист.	Теор. зав-ня, бали	Практ. зав-ня, бали	Усього балів
			о/дф.	з/дист	о/дф.	з/дист					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15		-	-		1		14	1	5	5
2	15		-	-		4		11	2	4	5
3	15		-	--		3		12	2	4	10
4	15		-	-		4		11	2	4	10
Усього за змістові модулі	60					12		48	16	32	60
Підсумковий семестровий контроль: екзамен	30						30	30			40
						12		48			
Загалом											100
						150					100

5. Теми лекційних занять

	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1.	Основні положення проведення спортивних заходів. Визначення та класифікація спортивних заходів.		2
2.	Організаційно-методичні засади проведення спортивних заходів. Схеми проведення спортивних змагань. Планування календаря спортивних змагань		2
3.	Проведення спортивного змагання. Основні документи змагання.		2
4.	Підбиття підсумків змагань. Заходи ПР. Підготовка підсумкових звітів про проведення змагання		2
Разом:			8

6. Теми практичних занять

	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1.	Алгоритм проведення змагання. Основи безпеки проведення масових заходів		2
2.	Підготовка первинних документів змагання: положення, кошторис, форма заявки та ін.		2

3.	Підготовка підсумкових звітів про проведений спортивний захід		2
4.	Планування роботи персоналу спортивної організації під час проведення змагань. Прийом та розміщення учасників змагання		2
5.	Робота зі спонсорами. Складання річного плану спортивних змагань		2
6.	Складання річного плану спортивних змагань. Схеми проведення спортивних турнірів.		2
Разом:			12

8. Види і зміст поточних контрольних заходів

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Експрес-опитування (мак 2 бали) - на кожному практичному занятті.

Робота у групі над розв'язанням практичного завдання, поставленого викладачем (мак 3 бали) - на кожному практичному занятті.

Письмова контрольна робота (мак 10 балів). Контрольна робота складається з двох питань (мак 5 бали кожне) – теоретичного (дати визначення терміну, розкрити сутність поняття) та практичного (уміти виконати практичне завдання, що зазначене у методичному посібнику для кожної теми).

Поточний тестовий контроль з кожного розділу (мак 5 балів) – 4 розділи, після кожного пройденого розділу.

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на іспиті (мак 20 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного (мак 10 балів) й практичного (мак 10 балів).

Індивідуальне завдання (ІДЗ) (мак 20 балів) передбачає складання положення змагань з виду спорту і кошторису змагань.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (мак 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Експрес-опитування	Практичні заняття 1,2,3	6
	Групова робота на практичному занятті	Практичні заняття 1,2,3	9
	Поточний тестовий контроль	Після 2-го розділу	10
	Письмова контрольна робота	Після 2-го розділу	5

Змістовий модуль (розділ 2)	2	Експрес-опитування	Практичні заняття 4,5,6	6
		Групова робота на практичному занятті	Практичні заняття 4,5,6	9
		Поточний тестовий контроль	Після 4-го розділу	10
		Письмова контрольна робота	Після 4-го розділу	5
Підсумковий контроль (max 40%)				
Іспит				20
Виконання індивідуального завдання				20
Разом				100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		кзамен	алік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
Лекція 1	Основні положення проведення спортивних заходів. Визначення та класифікація спортивних заходів		
Лекція 2	Організаційно-методичні засади проведення спортивних заходів. Схеми проведення спортивних змагань. Планування календаря спортивних змагань.		
Практичне заняття 1	Алгоритм проведення змагання. Основи безпеки проведення масових заходів.	Експрес-опитування, Робота у групах, поточний контроль, письмова контрольна робота	10
Практичне заняття 2	Підготовка первинних документів змагання:	Експрес-опитування, Робота у групах, поточний	10

	положення, кошторис, форма заявки та ін.	<i>контроль, письмова контрольна робота</i>	
Практичне заняття 3	Підготовка підсумкових звітів про проведений спортивний захід.	<i>Експрес-опитування, Робота у групах, поточний контроль, письмова контрольна робота</i>	10
Змістовий модуль 2			
Лекція 3	Проведення спортивного змагання. Основні документи змагання.		
Лекція 4	Підбиття підсумків змагань. Заходи ПР. Підготовка підсумкових звітів про проведення змагання		
Практичне заняття 4	Планування роботи персоналу спортивної організації під час проведення змагань. Прийом та розміщення учасників змагання.	<i>Експрес-опитування, Робота у групах, поточний контроль, письмова контрольна робота</i>	10
Практичне заняття 5	Робота зі спонсорами. Складання річного плану спортивних змагань.	<i>Експрес-опитування, Робота у групах, поточний контроль, письмова контрольна робота</i>	10
Практичне заняття 6	Складання річного плану спортивних змагань. Схеми проведення спортивних турнірів.	<i>Експрес-опитування, Робота у групах, поточний контроль, письмова контрольна робота</i>	10

8. Рекомендована література

Основна:

1. Вилькин Я.Р. Управление физкультурным движением и спортивный менеджмент: Учеб. пособие для студ. высш. спец. учеб. заведений по физ. культуре и спорту Респ. Беларусь / Акад. физ. воспитания и спорта Респ. Беларусь / Я. Р. Вилькин, В. Н. Рыженков. Минск, 1996. 260 с.
2. Вилькин Я. Р. Основы организации и документального обеспечения спортивных соревнований. Минск, 1979. 290 с.
3. Професіональний спорт / За ред. С. І. Гуськова та В. М. Платонова. Київ: Олімпійська л-ра, 2000. 391 с.
4. Платонов В. Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Киев: Олимп. лит., 1997. 584 с.
5. Матвеев Л. П. Основы общей теории спорта и системы подготовки спортсменов. Киев: Олимп. лит., 1999. 318 с.

Додаткова:

1. Алешин В. В. Менеджмент и маркетинг на европейских стадионах. Москва: Сов.спорт, 1999. 190 с.
2. Березин Ю. А., Аксельрод С. Л. Планирование физкультурно-массовых мероприятий. Москва: Физкультура и спорт, 1972. 96 с.
3. Борисов И. А. Организация, проведение и судейство спортивных соревнований: Лекция. Москва, 2004. 21 с.

4. Васин В. А. Спортивные организации и проведение соревнований // Теория и практика физ. культуры. 1999. № 9. С. 28–30.
5. Горшков В. Е. Экономическое управление физической культурой и спортом // Теория и практика физ. культуры. 1991. № 9. С. 17–20.
6. Гуськов С. И. Спонсор и спорт. Москва: МЦНТИ, 1995. 160 с.
7. Сегал М. Д. Физкультурные праздники и зрелища. Москва: Физкультура и спорт, 1997. 222 с.
8. Спутник физкультурного работника / Под общ. ред. В. И. Ивонина. Москва: Физкультура и спорт, 1997. 360 с.
9. Степанова О. Н. Маркетинг в сфере физической культуры и спорта: Монография. Москва: Сов. спорт, 2003.
10. Тукманов А. В. Организационные и маркетинговые предпосылки эффективного проведения соревнований (на примере футбола): Автореф. дис..... канд. пед. наук. М., 2002.
11. Фомин Ю. А. Профессионализация большого спорта и рыночные отношения // Теория и практика физ. культуры. 2001. № 9. С. 32–34.
12. Шааф Ф. Спортивный маркетинг: Теперь это не просто игра.....Москва: Филинь, 1998. 401 с.

Інформаційні джерела

1. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека імені О.М. Горького [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://zounb.zp.ua/>
2. Наукова бібліотека Запорізького національного університету [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://library.znu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] www.nbuv.gov.ua